

תוספות ישנים

ט:

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

מסורת הש"ס

^(א) [לקמן יח:]; ^(ב) לקמן כח:; ^(ג) [שם כו:]; ^(ד) [לעיל ג:]; ^(ה) כס"א מוסף: וגשף, ^(ו) [רש"ל, ז] ^(ז) וי"ג מחלה ויעה וכן להלן רש"ל,

הגהות הב"ח

^(א) גמ' משכחת לה בגשואין: ^(ב) רש"י ד"ה והאמר רב יהודה ובי' ומותרת ללוי דאינה אחות:

מוסף רש"י

בבבולן אני קורא בהן. בכל חמש עשרה עריות דכפיק אפשר להן להיות שתי אחיות נפולת גמי אחין והאחת אסורה על זו משום אחת מכל העריות הללו ומותרת לזה והשניה אסורה על זה משום אחת שם ערוה עצמו ומותרת לזה ומתוך כך נמצאו שתי אחיות מתייבמות ולא פגעו בלחות וקוקה (לקמן כח:). כיון דבתו באונסין משכחת לה. בבתו מאנוסמו, כגון ראוֹבֵן אִם אשה והוליד בת וזא שמעון ואֵלֶם אִנוּסִם אחיו והוליד בת ונישאו בת ראוֹבֵן וזבת שמעון ללוי ויהודה אחי אִבִּיהֶן והרי הן אחיות מן האם, בת שמעון מותרת לראובן וזבת ראוֹבֵן מותרת לשמעון ונמצאו שתי אחיות מתייבמות וכן שתי אחיות מתייבמות וזבת חמשה בני דרישא משכחינן בנשואין הואיל ובתו לא משתכחא שיהיו שתי בנות של שני אחין אחיות מן האם, שאי אפשר שנשא יבמתו שיש לה בת, לא תני בתו האסורה לזה כי' הואיל וכוֹנֵן אִסוּר שם בת הן (לקמן כח:). כיון דלר"ש הוא לזה דנמפרש רב ספרא לקמיה (שם). בפלוגתא לא קא מיירי. ר"י ח"א (שם).

רבי שמעון. פליג באשת אחיו שלא היה בעולמו בפ' שני (לקמן דף יח:). ומנריך ליה חליצה ואפ"ה קמני לה בזמנ' דפטורה: ומשני **בגולד ולבסוף ייבם לא פליג ר"ש**. היכא דמת ראוֹבֵן בלא בנים ועד שלא יבמה שמעון נולד לוי אחיהם ועודה זקוקה ליבם והיתה לו אסורה בנפילה זו משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ויבמה שמעון ומת בלא בנים מודה ר"ש שאסורה ללוי הואיל ונאסרה עליו שעה אחת בנפילה ראשונה. וכי פליג ר"ש צייצם שמעון את אשת ראוֹבֵן ואח"כ נולד לוי ומת שמעון דהתם שרי ליה ר"ש לייצומי דלא נפלה לפניו מכח ראוֹבֵן אחיו שמת כבר ולא נאסרה עליו כלום כשנפלה לפניו מכח שמעון שהיה בעולמו נפלה: **והאמר ר' אושעיא**. בפ' שני (לקמן יח:). **חלוק היה ר"ש אף בראשונה**. **בגולד ולבסוף ייבם: והאמר רב יהודה אמר רב** צפרק ד' אחין דתנא^א **יהודה אמר רב** שנים נשאו שתי אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חוללות ולא מתייבמות לפי ששמיהן זקוקות לזה ושמהין זקוקות לזה ואי נסיב האי קא פגע בלחות זקוקתו ודמיה ללחות אשה בצייה וקמני התם היתה אחת מהן אסורה על האחד אִסוּר ערוה כגון שהיתה חמותו או כלתו אסור זה ומותר בלחותה דלאו אחות זקוקתו היא משום דך ערוה היא ולא זקוקה ליה דרממנא פטורה מיניה ומדרשת עליה עליה^ב) והשני אסור בשמהין היתה השניה אסורה על

^(א) בנשואין לא משכחת לה בנשואין קמיירי באונסין לא קא מיירי ואביי מתרגם אף בתו מאנוסתו כיון דאשכוחי משכחת לה אי בעיא מן האונסין תהוי [אי בעיא מן הנשואין תהוין] אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו לא מאי טעמא כיון דלר"ש הוא דמשכחת לה לרבנן לא משכחת לה בפלוגתא לא קא מיירי ורב ספרא מתרגם אף אשת אחיו שלא היה בעולמו ומשכחת לה בשיתא אחים ואליבא דר' שמעון וסימונך

השני אִסוּר ערוה כגון שהיתה חמותו האסורה לזה מותרת לזה כגון רחל ולאה שתי אחיות ונפלו לפני לוי ויהודה רחל חמותו של לוי ולאה חמותו של יהודה רחל אסורה ללוי ומותרת ליהודה דלאו אחות זקוקתו היא דלאה לא זקוקה ליה דהא חמותו היא ולאה אסורה ליהודה ומותרת ללוי ^(א) ואינה אחות זקוקתו דרחל לא זקוקה ליה דהא חמותו היא ולאה אסורה כשהיא יבמתה או חוללת או מתייבמת שתי אחיות שהן יבמות זו לזו שנשאו לשני אחין ונפלו לפני שני אחים או חוללות או מתייבמות רלויות לחליצה או לייבום וכגון שהיתה כל אחת אסורה על האחד אִסוּר ערוה כדפרישית וקאמר רב יהודה בבבולן ט"ו עריות אני קורא בהם משנה זו האסורה לזה מותרת לזה כי' כלומר אפשר להתקיים ומשכחת בבבולן שיהו ב' אחיות נופלות לפני ב' אחים וזו אסורה לזה משום בתו וזו אסורה לזה משום בתו וכן בתו וכן כולן ותהא האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה ויתייבמו שתייה^א שכן שתי אחיות ולא אמרינן אחות זקוקתו היא. בתו לא משכחת לה אלא בתו מאנוסמו שאי אפשר לבתו של ראוֹבֵן ובתו של שמעון להיות אחיות מן האם שהרי אשת ראוֹבֵן שילדה לו בת וגירסה לא נישאת שוב לשמעון שגרשת אחיו היא אלא הכי משכחת לה לראובן אִם אשה וילדה לו בת וחזר שמעון ואנס^א) את אִנוּסִת אחיו שמותרת לו דלא אסרה תורה אלא אשת אח על ידי קידושין וחזרה וילדה לו בת לשמעון הרי בת ראוֹבֵן וזבת שמעון אחיות מן האם ונישאו ללוי ויהודה אחי אִבִּיהֶן ומתו ונפלו לפני ראוֹבֵן ושמעון בת שמעון מתייבמת לראובן דלאו אחות זקוקתו היא וזבת ראוֹבֵן לשמעון. וכן בת בתו של ראוֹבֵן וזבת בתו של שמעון שהיו אחיות מן האב ונישאו ללוי ויהודה. וכן בת בתו של ראוֹבֵן [וכן בת בתו שלן שמעון שהיו אחיות מן האם. וכן בת אשתו של ראוֹבֵן וזבת אשתו של שמעון שהיו אחיות מן האב כגון נחשון שנשא ב' נשים וילדו לו ב' בנות ומת נחשון ונישאו ב' נשיו לראובן ושמעון וב' בנותיו ללוי ויהודה ומתו לוי ויהודה בת אשת שמעון תתייבם לראובן ואחותה לשמעון. וכן בת בתה של אשת ראוֹבֵן וזבת בתה של אשת שמעון שהיו אחיות מן האב וכן בת בנה של אשת זה ושל אשת זה שהיו אחיות מן האם וכן חמותו של ראוֹבֵן וחמותו של שמעון שהיו אחיות וכן אם חמותו וכן אם חמיו. וכן אחותו של ראוֹבֵן מאמנו ואחות שמעון מאמנו היו אחיות מן האב ונפלו לפנייהם מלוי ויהודה כגון ראוֹבֵן ולוי בני יעקב מרחל היו ולה בת מנחשון וכן שמעון ויהודה בני יעקב מצלחה וגם לה היה בת מנחשון ונשא לוי בת מצלה מנחשון ויהודה נשא בת רחל מנחשון והן שתי אחיות ומתו לוי ויהודה ונפלו לפני ראוֹבֵן ושמעון בת מצלה אשת לוי אחות שמעון מאמנו ואסורה לו מתייבמת לראובן וזבת רחל אשת יהודה אחות ראוֹבֵן מאמנו ^(א) [אסורה לו] ומותרת לשמעון. וכן אחות אמו של ראוֹבֵן ואחות אמו של שמעון היו אחיות מן האב כגון כלב שנשא שתי נשים ^(א) חלחה ונערה (דה"א ד) וילדו לו שתי בנות ומת ונשא יחזאל לאחר מיתתו את שתי נשיו וילדו לו שתי בנות ונשא יעקב את שתי בנות יחזאל זו לאחר מיתת אחותה וילדה לו בת חלחה מיחזאל את ראוֹבֵן וזבת נערה מיחזאל את שמעון ולוי בן יעקב מאשה אחרת נשא את בת כלב מחלחה שהיא אחות אמו של ראוֹבֵן מן האם ויהודה נשא את בת כלב מנערה שהיא אחות אמו של שמעון מן האם ומתו לוי ויהודה אשת לוי אחות אס ראוֹבֵן מותרת לשמעון שהיא בת כלב מחללה ואם שמעון היתה בת יחזאל מנערה ואשת יהודה אחות אס שמעון מותרת לראובן. וכן אשת אחיו מאמנו כגון יעקב שנשא מצלה ולה נפתלי מאיש אחר והוליד ממנה ראוֹבֵן ולוי ועוד נשא זלפה ולה יששכר מאיש אחר וילדה ליעקב שמעון ויהודה ונשאו נפתלי ויששכר שתי אחיות ומתו ועמד לוי ונשא אשת יששכר בן זלפה שלא היה קרוב לו ויהודה נשא אשת נפתלי בן מצלה שהרי נכרית אללו ומתו בלא בנים ונפלו לפני ראוֹבֵן ושמעון אשת לוי אסורה לשמעון מפני יששכר בעלה שהיה אחיו מאמנו ומותרת לראובן ואשת יהודה אסורה לראובן מפני נפתלי בעלה הראשון שהיה אחיו מאמנו ומותרת לשמעון. וכן אחות אשתו [כגון] נפתלי שהיו לו שתי נשים עדה וזלה וילדה לו עדה את דינה וזלה ילדה את נעמה ומת ונישאו נשיו לאחר וילדו שתי בנות ונשאו ראוֹבֵן ושמעון את הבנות האחרונות ראוֹבֵן נשא את בת עדה ושמעון בת זלָה ולוי ויהודה נשאו את שתי בנות נפתלי לוי דינה בת עדה ויהודה נעמה בת זלָה ומתו בלא בנים ונפלו אחיות הללו לפני ראוֹבֵן ושמעון ונמצאת אשת לוי אחות אשתו של ראוֹבֵן מותרת לשמעון ואשת יהודה אחות אשתו של שמעון מותרת לראובן: **אשם אחיו שלא היה בעולמו**. לא משכחת לה אלא אליבא דר"ש דשרי צייצם ולבסוף נולד וסימניך מת נולד וייבם מת נולד וייבם. כגון ראוֹבֵן ושמעון ולוי ויהודה בני יעקב ונשאו ראוֹבֵן ושמעון שתי אחיות ומת ראוֹבֵן בלא בנים וגולד ויששכר ליעקב ומצאה ליבמתו זקוקה לייבום אסורה לו משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ויבמה לוי ומת שמעון אחרי כן וגולד זבולון ומצאה עליו באִסוּר ויבמה יהודה ומתו לוי ויהודה ונפלו אחיות הללו לפני יששכר וזבולון אשת לוי אסורה ליששכר מפני שצא ומצאה באִסוּר נפילת ראוֹבֵן שצא ומצאה אסורה ליבולון מפני שצא ומצאה באִסוּר נפילת נישואי שמעון אחיו שלא היה בעולם ומותרת ליששכר שראה שמעון ויהודה. כלתו כגון בן ראוֹבֵן וכן שמעון נשאו שתי אחיות ומתו ונשאו לוי ויהודה אחי ראוֹבֵן ושמעון ומתו בלא בנים כלתו של זה מותרת לזה ושל זה מותרת לזה ונמצאו שתי אחיות מתייבמות: **ורב יהודה מפרגם**. לא לה דרב מחמותו ואילך אבל שש עריות דבצא דרישא לא תני צו איני קורא בהן ואף על גב דבבבולו משכחת לה: **כיון דבסו**. לא מיתוקמה אלא בזבת אִנוּסִה וכדפרישין באונסין לא קא מיירי מתניתין ואידי דלא תני בתו לא תני להו לכוליהו עריות משום דב בתו:

וסימניך